

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Catechismvs, Dat is, De Christelijcke leeringhe/ in
maniere van t'samen-sprekinghe tusschen den Meester
ende den Discipel**

Coster, Franciscus

T'Antvverpen, 1607

Van restitutie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39385

van eenighe saecke daer sy gheen maght oft iurisdic-
dictie ouer en hebben.

M. Zijnder noch eenighe andere manieren,
daer-men mede sondicht teghen dit ghe-
bodt?

D. Jae't: ende onder andere / die onghelijcke-
lijk bedeeft de goeden ende lasten hem bevolen:
ende alle andere achter-houdinghe van eens an-
ders goedt: als is / t'ghene dat-men vindt / oft
dat-men van rechte schuldigh is: ghelyck / tol/
accisen / imposten / thienden / ende dier-ghelycke
andere rechten.

M. Is-men dan schuldigh accijse, tol, &c. te
betalen?

D. Jae't / als sy wettelijck in-ghesett zijn / ende
die achter-houden / is dieuerge met obligatie van
restoor te doen.

M. Wat is hier gheboden?

D. Ten eersten / Gherechtigheydt in allen saec-
ken: namelijcken / in onse schuldt aen onse schuldt-
heeren / ende loon aen onse werck-lieden te beta-
len. Ten anderen / Restoor te doen / oft weder te
gheuen al t'ghene dat wy onrechtveerdelijck besit-
ten: ende te vol-doen alle schade / die wy yeman-
den deur onseluen / oft deur eenen anderen ghe-
daen hebben. Het welck soo nood-saeckelijck is /
dat-men daer sonder (in dien het ons onmoghe-
lijck is) van de sonde der onrechtveerdigheydt
gheen vergiffenisse crijghen en can / hoe wel men
die ghebiecht heeft.

M. Aen wien moet men dit restoor doen?

D. Aen den ghenen die't toe-behoort: oft die-
men de schade ghedaen heeft.

M. Maer

M. Maer oft hy doodt ware, oft dat men hem niet en coste vinden?

D. Dan moet men't aen sijne erf-gheamen weder gheuen: ende in dien hy gheene en heeft/ oft die ons onbekent blyuen / nae dat wy behoort-lijcke neerstighepdt ghedaen hebben die te vinden/ dan sal men dat Gode gheuen / die't al toe-behoort / deur de arme lieden / Cloosters / Kercken/ etc. nae des biecht-vaders raedt.

M. Wanneer moet dese restitutie gheschieden?

D. Zoo haest alst ons moghelijck is.

M. Wat remedie isser, om dese sonde te schouwen?

D. Ten eersten / d'ooghe al-tijdt op haer infame leelijckhepdt hebben: want sy maect u eenen dief / hoe edel oft eerlijck ghy schijnt te wesen. Ten anderen / haer groothepdt ouer-pepsen / ende de swaerhepdt om daer af vergiffenisse te verweruen: waer toe van noode is / bouen de biechte/ restoor te doen van t'ghenomen oft achter-ghehouden goedt / ende van alle de schade die uwen naesten daer deur heeft gheleden. Want S. Augustijn seght seer wel:

*D'onrechtveerdigheydt en wordt niet vergheuen,
Men moet het onrechtveerdigh goedt weder gheuen.*

Het achtste ghebodt.

M. Wat verbiedt ons het achtste ghebodt?

D. Alle sonden / waer deur de eere ende goeden naem ons naestens ghehindert / oft eenighs-sins vermindert wordt. Ghelijck / ten eersten / is / valsche ghetuyghenisse / soo wel die gheschiedt in't